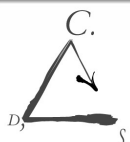

**SYTUACJA INSTYTUCJI RYNKU PRACY
POWIATU ROPCZYCKO-SĘDZISZOWSKIEGO
W KONTEKŚCIE UWARUNKOWAŃ
SPOŁECZNO - GOSPODARCZYCH**

Podkarpacki Portal Pracy

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. D. Bieńkowska, C. Ulański, J. Szymańska
31 – 153 Kraków, ul. Szlak 65 biuro 1004, tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85

Terenowe biuro projektu:

35 – 068 Rzeszów, ul. Grunwaldzka 42/1, tel. (17) 779 84 88

www.cds.krakow.pl

www.praca-podkarpackie.pl

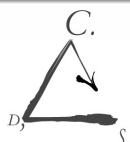
e-mail: ppp@cds.krakow.pl

 Podkarpacki Portal Pracy

Spis treści:

Wprowadzenie	3
Tło i główne założenia projektu „Podkarpacki Portal Pracy”	3
Cel powstania i charakter raportu.....	4
Struktura raportu	5
I. Charakterystyka lokalnego rynku pracy w kontekście uwarunkowań społeczno - gospodarczych ...	10
1.1. Uwarunkowania powiatowego rynku pracy	10
1.1.1 Krótka charakterystyka społeczno-gospodarcza powiatu	10
1.1.2 Powiat w liczbach – podstawowe dane statystyczne.....	17
1.2. Sytuacja powiatowego rynku pracy w opinii ekspertów.....	19
II. Diagnoza sytuacji instytucji rynku pracy działających w powiecie.....	22
2.1. Instytucje rynku pracy w statystykach	22
2.2. Charakterystyka najistotniejszych instytucji rynku pracy powiatu	22
Powiatowy Urząd Pracy w Ropczycach	22
Centrum Kształcenia Praktycznego	23
Stowarzyszenie „Porozumienie Samorządowe”	24
Centrum Rozwoju Społeczno – Ekonomicznego	25
2.3. Uwarunkowania funkcjonowania instytucji rynku pracy w opinii ich przedstawicieli.....	25
Spis źródeł	28

WPROWADZENIE

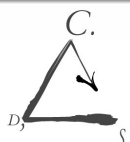
Niniejszy raport powstał w wyniku analizy danych zastanych oraz serii wywiadów pogłębionych przeprowadzanych w poszczególnych powiatach Podkarpacia z lokalnymi ekspertami rynku pracy oraz przedstawicielami instytucji rynku pracy. Całość prac podjętych nad zebraniem informacji i przygotowaniem niniejszego raportu stanowiła element realizowanego przez Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. (CDS) projektu pn. „**Podkarpacki Portal Pracy**”, który współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Tło i główne założenia projektu „Podkarpacki Portal Pracy”

Idea projektu „Podkarpacki Portal Pracy” powstała w oparciu o wcześniejsze doświadczenia Centrum Doradztwa Strategicznego zdobyte podczas realizacji na terenie województwa podkarpackiego projektów: „Matryca Kurcmana – nowy instrument rynku pracy” oraz „Indeks Gotowości Rynkowej - nowy instrument monitorujący szansę na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR)”. Z doświadczeń tych wynikało, że poziom upowszechnienia informacji nt. usług rynku pracy i oferujących je instytucji jest w województwie podkarpackim zdecydowanie niewystarczający. W odpowiedzi na zdiagnozowane w ten sposób potrzeby powstała koncepcja projektu „Podkarpacki Portal Pracy”, którego główny cel stanowi zapewnienie osobom pozostającym bez zatrudnienia jak i poszukującym pracy całościowej i łatwo dostępnej informacji o usługach rynku pracy na poziomie regionalnym oraz powiatowym. Informacja ta zgromadzona i udostępniona będzie w formie ogólnodostępnego, regionalnego portalu internetowego zamieszczonego pod adresem www.praca-podkarpackie.pl. (Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż w momencie powstawania niniejszego raportu Podkarpacki Portal Pracy stanowił już gotowe narzędzie, uruchomione i powszechnie dostępne od połowy kwietnia 2009 r.)

Całość projektu składa się z czterech głównych etapów, a bieżący raport jest efektem prac podjętych w ramach etapu II: diagnostyczno-analitycznego.

Etapy i główne zadania	Termin realizacji
Etap I – przygotowawczy	sierpień – listopad 2008 r.
Etap II – diagnostyczno – analityczny	wrzesień 2008 – kwiecień 2009
Etap III – budowa powiatowych systemów informacji o usługach i instrumentach rynku pracy	kwiecień – sierpień 2009
Etap IV – uruchomienie, upowszechnienie i promocja Podkarpackiego Portalu Pracy	kwiecień 2009 – luty 2010

Cel powstania i charakter raportu

Celem powstania raportu jest **diagnoza sytuacji instytucji rynku pracy powiatu ropczyko-sędziszowskiego w kontekście społeczno-gospodarczej specyfiki powiatu**, w tym w szczególności lokalnego rynku pracy. W ramach prac związanych z prowadzeniem badań w poszczególnych powiatach Podkarpacia, starano się również określić (w drodze indywidualnych wywiadów) jak powinien zostać skonstruowany Podkarpacki Portal Pracy, aby był narzędziem przydatnym i użytecznym dla podkarpackich instytucji rynku pracy.

Do opracowania wszystkich raportów dla 21 podkarpackich powiatów¹ posłużyły informacje, których pozyskanie opierało się o wykorzystanie czterech podstawowych sposobów gromadzenia danych, do których należały:

- analiza źródeł zastanych (w tym m.in. informacji pochodzących z Banku Danych Regionalnych GUS, Urzędu Statystycznego w Rzeszowie, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie oraz zasobów internetowych, w tym stron internetowych Starostw Powiatowych, Powiatowych Urzędów Pracy, Urzędów Miast i Gmin oraz poszczególnych instytucji rynku pracy)²;
- indywidualne wywiady pogłębione (IDI) przeprowadzone z 42 lokalnymi ekspertami rynku pracy – po dwa wywiady w powiecie³;
- indywidualne wywiady pogłębione (IDI) przeprowadzone z 85 przedstawicielami podkarpackich instytucji rynku pracy⁴;
- kontakt e-mailowy/telefoniczny z instytucjami rynku pracy w celu uzyskania informacji o działalności instytucji, niedostępnej w zasobach internetowych.

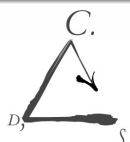
Podobny, choć mniej skoncentrowany na instytucjach rynku pracy, system gromadzenia danych zastosowano również w jednym ze zrealizowanych przez Centrum Doradztwa Strategicznego projektów pn. „Indeks Gotowości Rynkowej”. Jednym z czterech elementów tego projektu były badania podkarpackich instytucji rynku pracy, które uzupełniały obraz uzyskany na podstawie badań trzech obszarów: uczniów ponadgimnazjalnych szkół

¹ Doświadczenie Centrum Doradztwa Strategicznego pokazały, iż sensownym jest zastosowanie podejścia, w którym powiaty grodzkie, pomimo tego że administracyjnie stanowią odrębne jednostki, analizowane są łącznie z okalającymi je powiatami ziemskimi. Tylko bowiem w takim, komplementarnym ujęciu, uwidacznia się specyfika badanego obszaru, a potraktowanie wspomnianych powiatów ziemskich jako autonomiczne i niezależne od miejskiego centrum jednostki, byłoby zbyt dużym uproszczeniem ich skomplikowanej sytuacji i mogłoby przełożyć się w efekcie na nieodpowiadające rzeczywistości wyniki i wnioski.

² Szczegółowy wykaz wykorzystanych źródeł znajduje się w Spisie źródeł zamieszczonym na końcu niniejszego Raportu.

³ Wywiady te przeprowadzane były w okresie październik - listopad 2008 roku, zanim kryzys dotknął bezpośrednio polski rynek i gospodarkę. W związku z tym obraz poszczególnych powiatów mógł ulec od tego czasu pewnym zmianom.

⁴ Wywiady te przeprowadzane były od grudnia 2008 roku do marca 2009 roku, czyli w okresie, w którym kryzys gospodarczy pojawił się w Polsce. Rynki powiatów bardziej wrażliwe na kryzys ulegały wówczas intensywnym zmianom, informacje zatem pochodzące z wywiadów mogą dotyczyć specyficznego momentu w rozwoju lokalnego rynku.

zawodowych, pracodawców (w tym analizy ofert pracy) oraz ponadgimnazjalnych szkół zawodowych. W związku z tym, że głównym obiektem zainteresowania we wspomnianym projekcie były szanse na pracę absolwentów podkarpackich ponadgimnazjalnych szkół zawodowych, analiza instytucji rynku pracy koncentrowała się w dużej mierze na działaniach skierowanych do młodych ludzi.

Niniejszy raport ujmuje sytuację instytucji rynku pracy w szerszym zakresie działalności oraz zakorzenia ją w specyficznej sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu. Informacja uzyskiwana od przedstawicieli instytucji rynku pracy jest również głębsza, bowiem oprócz wywiadów z lokalnymi ekspertami przeprowadzono również rozmowy z przedstawicielami instytucji rynku pracy, pozyskując także bardziej dogłębną, jakościową informację w bezpośrednim kontakcie mailowym i telefonicznym.

Podstawowa różnica pomiędzy analizami przeprowadzonymi w ramach tych dwóch projektów („Podkarpacki Portal Pracy” oraz „Indeks Gotowości Rynkowej”) tkwi jednakże w celu w jakim one powstały. Raport z badań instytucji rynku pracy przeprowadzonych w ramach projektu „Indeks Gotowości Rynkowej” dotyczył wszystkich 21 powiatów Podkarpacia⁵ razem, zawierał ilościowe ujęcie najważniejszych wymiarów analizy sytuacji instytucji rynku pracy, spięte w syntetyczny wskaźnik tzw. wskaźnik PIRP (wskaźnik potencjału instytucji rynku pracy) Jego celem głównym było zatem sprowadzenie zgromadzonych informacji do formy umożliwiającej porównanie poszczególnych powiatów na podstawie wystandardyzowanych kryteriów i niejako porangowanie ich według wpływu na sytuację absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych.

Niniejszy raport nastawiony jest natomiast na jakościową diagnozę oraz opis sytuacji instytucji rynku pracy i w przeciwieństwie do wspomnianych wyżej badań, celem nie jest tu standaryzacja i dokonywanie porównań między powiatami, a uchwycenie specyfiki powiatu i funkcjonujących w nim instytucji rynku pracy oraz wyróżników lokalnego rynku pracy i warunków w jakich instytucje te prowadzą swoją działalność.

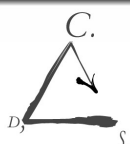
Wszystkie 21 raportów umieszczonych zostało na Podkarpackim Portalu Pracy, a zdobyte tą drogą informacje w dużym stopniu ukierunkowały proces tworzenia Portalu.

Struktura raportu

Raport składa się z dwóch głównych części: diagnozy ogólnej sytuacji rynku pracy w powiecie oraz opisu specyfiki funkcjonujących w nim instytucji rynku pracy. Obie te części składają się z rozdziałów bazujących na zróżnicowanych źródłach danych i ukazujących poszczególne aspekty zaobserwowanej sytuacji.

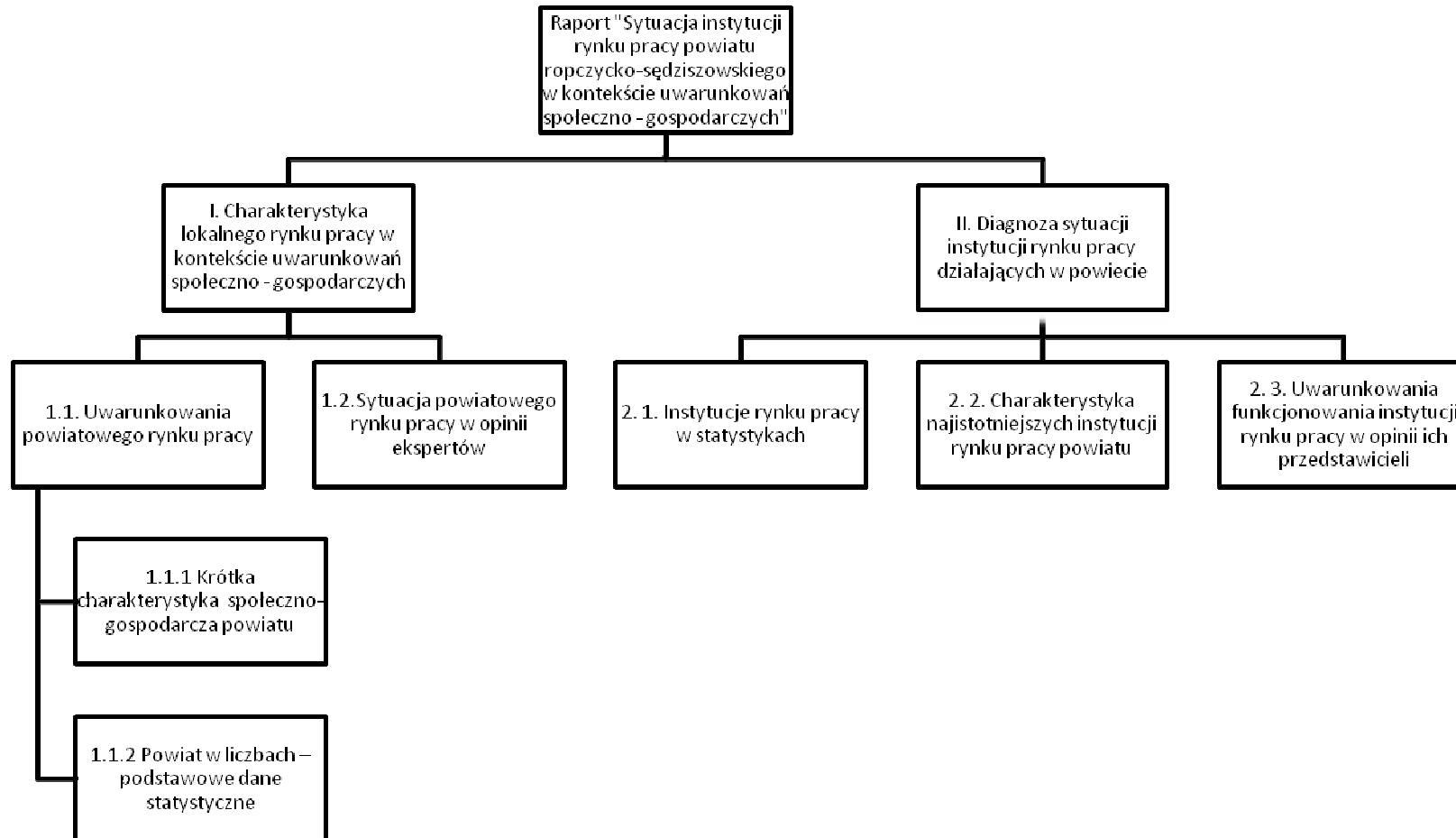
Szczegółową strukturę raportu prezentuje poniższy schemat.

⁵Liczba 21 powiatów dotyczy powiatów ziemskich, traktowanych łącznie z nakładającymi się na nie powiatami grodzkimi zgodnie z uzasadnieniem zawartym w przypisie nr 1.

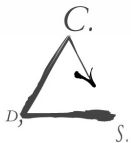

Schemat 1. Struktura raportu.

Źródło: Opracowanie własne.

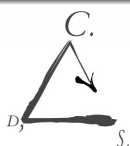

Poniżej wskazano kształt poszczególnych rozdziałów wchodzących w skład raportu.

Pierwsza część raportu pn. **Charakterystyka lokalnego rynku pracy w kontekście uwarunkowań społeczno – gospodarczych** prezentuje rozbudowany obraz powiatu wyłaniający się zarówno z podstawowych statystyk stanowiących wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru jaki i opinii ekspertów na temat sytuacji powiatowego rynku pracy. W przypadku rozdziału *1.1. Uwarunkowania powiatowego rynku pracy* główne źródło danych stanowi Bank Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego, publikacje Głównego Urzędu Statystycznego, analizy przeprowadzone przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie oraz strategiczne dokumenty rozwoju poszczególnych powiatów. Treści zawarte w tym rozdziale prezentują: dane fizyczne (m.in. umiejscowienie, powierzchnia), dane demograficzne (m.in. liczba ludności, gęstość zaludnienia, współczynnik feminizacji, przyrost naturalny, saldo migracji, struktura wieku mieszkańców), dane społeczne (m.in. struktura wykształcenia mieszkańców, aktywność obywatelska) oraz dane gospodarcze (m.in. struktura zatrudnienia, struktura podmiotów gospodarki narodowej, najważniejsi pracodawcy powiatu, stopa bezrobocia, struktura osób bezrobotnych ze względu na wiek, płeć, wykształcenie, długość czasu pozostawania bez pracy) itp. Dane statystyczne stanowią jednakże w tej części jedynie bazę do stworzenia swoistego skróconego profilu powiatu, który zawarty został w podrozdziale *1.1.1. Krótka charakterystyka społeczno-gospodarcza powiatu*. W celu stworzenia możliwości szybkiego zestawienia profili poszczególnych powiatów, najważniejsze dane statystyczne ujęto w formie tabeli pełniącej rolę „metryczki” powiatu. Stanowi ona część 1.1.2 niniejszego raportu pn. *Powiat w liczbach – podstawowe dane statystyczne*.

Z kolei rozdział *1.2. Sytuacja powiatowego rynku pracy w opinii ekspertów* zawiera podsumowanie wywiadów pogłębionych przeprowadzonych z lokalnymi przedstawicielami rynku pracy i ma na celu uzupełnienie obrazu powiatu wyłaniającego się z danych statystycznych o opinie osób posiadających wiedzę ekspercką, zakorzenionych w lokalnym rynku, co pozwoliło uzyskać dostęp do informacji wykraczającej poza możliwości ujęcia statystycznego. Zrealizowane w tym celu wywiady obejmowały pięć głównych grup zagadnień takich jak:

- powiatowy rynek i gospodarka lokalna (aktualna sytuacja, punkty zwrotne i zmiany zachodzące na przestrzeni lat, silne i słabe strony, bariery rozwoju, wyróżniki powiatu, dominujące branże);
- potencjał zatrudnienia i poziom przedsiębiorczości mieszkańców (trendy w strukturze zatrudnienia, rola migracji zarobkowych, występowanie szarej strefy i in.);
- bezrobocie (grupy osób w najtrudniejszej sytuacji na lokalnym rynku pracy, typy kierowanych do nich działań, poziom motywacji osób pozostających bez pracy);
- kluczowe instytucje rynku pracy i doświadczenia współpracy (wskazanie instytucji najbardziej dostrzegalnych na powiatowym rynku, ich rola i pełnione funkcje,

- współpraca międzyinstytucjonalna w powiecie – doświadczenia i domeny podejmowania wspólnych działań);
- oferta usług rynku pracy w powiecie (trwałość rezultatów poszczególnych usług i instrumentów, identyfikacja braków w dostępnej ofercie, rola funduszy europejskich w działalności instytucji, adekwatność oferty w stosunku do potrzeb).

Druga część niniejszego raportu pn. Diagnoza sytuacji instytucji rynku pracy działających w powiecie koncentruje się na opisie sytuacji i działalności powiatowych instytucji rynku pracy. W tym miejscu warto zwrócić uwagę na przyjętą w niniejszym opracowaniu definicję instytucji rynku pracy. Podstawowe kryterium rozumienia instytucji rynku pracy stanowi definicja przyjęta w Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy⁶. Ponadto, do listy instytucji szkoleniowych (ujętych w ogólnopolskim Rejestrze Instytucji Szkoleniowych) dodano Zakłady Doskonalenia Zawodowego (Ośrodki Kształcenia Zawodowego), Centra Kształcenia Praktycznego, Centra Kształcenia Ustawicznego oraz Cechy Rzemiosł Różnych, które wprawdzie w zestawieniu tym nie figurowały, ale są niezwykle istotne dla powiatowych rynków szkoleń i pełnią w tym zakresie rolę właściwą dla instytucji rynku pracy.

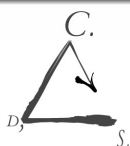
Zakres instytucji rynku pracy poszerzono również o instytucje i organizacje pozarządowe wpływające na rynek pracy, a nie figurujące w poszczególnych wykazach, a także Ośrodki Pomocy Społecznej i Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, ze względu na zakres prowadzonej działalności oraz kontakt z osobami dotkniętymi problemem bezrobocia, do których przede wszystkim adresowany jest tworzony Portal. Ponadto, instytucje te w dobie funduszy europejskich często realizują projekty wykraczające poza ustawową działalność, przez co w rosnącym stopniu wpływają na lokalne rynki pracy.

Rozdział 2.1. *Instytucje rynku pracy w statystykach* stanowi wstępny, ogólny ogląd liczby i rodzajów występujących w powiecie instytucji. Poszczególne powszechnie dostępne zestawienia/rejestry instytucji zweryfikowano w oparciu o wiedzę lokalnych ekspertów, którzy wskazywali najaktywniejsze w powiecie organizacje oraz poprzez kontakt bezpośredni z poszczególnymi organizacjami.

Ze wskazanymi przez ekspertów najaktywniejszymi instytucjami rynku pracy nawiązano bezpośredni kontakt mailowy w celu uzyskania informacji dotyczących podejmowanej przez nie działalności. Uzyskane w ten sposób dane, rozbudowane o informacje pochodzące ze źródeł internetowych oraz wywiadów z przedstawicielami instytucji, posłużyły do stworzenia charakterystyki kluczowych w powiecie instytucji rynku pracy zawartej w rozdziale 2.2.

Z kolei ostatni rozdział raportu (rozdział 2.3.), dotyczący uwarunkowań funkcjonowania instytucji rynku pracy w powiecie, jest bezpośrednim efektem wywiadów przeprowadzonych

⁶ Dz.U. 2004 Nr 99 poz. 1001. Do instytucji rynku pracy zgodnie z artykułem 6 ustawy zalicza się: 1) publiczne służby zatrudnienia; 2) Ochotnicze Hufce Pracy; 3) agencje zatrudnienia; 4) instytucje szkoleniowe; 5) instytucje dialogu społecznego; 6) instytucje partnerstwa lokalnego.

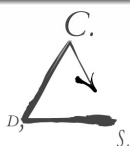

z przedstawicielami instytucji rynku pracy województwa podkarpackiego. Ukazuje on działalność instytucji w kontekście wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań ich funkcjonowania. Wywiady te obejmowały następujące zagadnienia:

- zakres działalności instytucji (podstawowy obszar działalności, grupa odbiorców usług proponowanych przez instytucję, przemiany zachodzące w działalności instytucji na przestrzeni lat, realizowane przedsięwzięcia nowatorskie);
- wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania działalności (identyfikacja problemów w sferze zasobów, dostępność informacji nt. powiatowego rynku pracy, planowanie działań, czynniki sprzyjające i hamujące rozwój instytucji, główne źródła finansowania działalności, występowanie zjawiska konkurencji);
- współpraca międzyinstytucjonalna (w instytucji objętej wywiadem oraz obserwowalna w powiecie, idealny model współpracy);
- oczekiwania względem Podkarpackiego Portalu Pracy (najbardziej użyteczne funkcje, dodatkowe elementy jakie mogłyby być przydatne w pracy instytucji).

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. D. Bienkowska, C. Ułasiński, J. Szymańska
31 – 153 Kraków, ul. Szlak 65 biuro 1004, tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85

Terenowe biuro projektu:

35 – 068 Rzeszów, ul. Grunwaldzka 42/1, tel. (17) 779 84 88

www.cds.krakow.pl
www.praca-podkarpackie.pl

e-mail: ppp@cds.krakow.pl

 Podkarpacki Portal Pracy

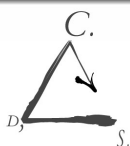
I. CHARAKTERYSTYKA LOKALNEGO RYNKU PRACY W KONTEKŚCIE UWARUNKOWAŃ SPOŁECZNO - GOSPODARCZYCH

1.1. Uwarunkowania powiatowego rynku pracy

1.1.1 Krótka charakterystyka społeczno-gospodarcza powiatu

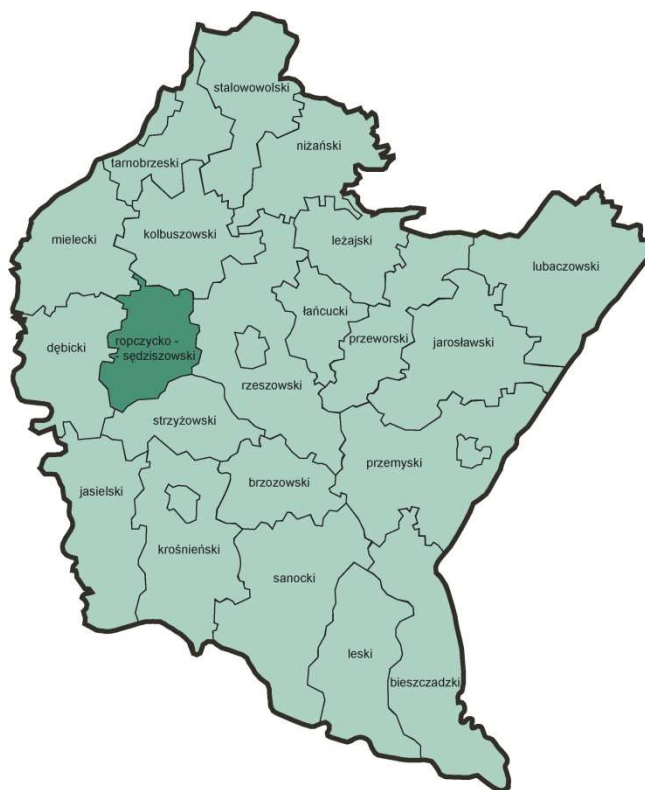
Powiat ropczycko-sędziszowski położony jest w centralno-zachodniej części województwa podkarpackiego, na pograniczu dwóch odmiennych krain geograficznych: Kotliny Sandomierskiej i Podgórze Karpackiego. Powiatami ościennymi są powiaty: mielecki, dębicki, strzyżowski, rzeszowski oraz kolbuszowski. Siedzibą administracyjną władz powiatu jest miasto Ropczyce, a w skład powiatu wchodzi 5 gmin, w tym 2 gminy miejsko-wiejskie: Ropczyce i Sędziszów Małopolski oraz 3 gminy wiejskie: Iwierzycy, Ostrów, Wielopole Skrzyńskie. Powiat ropczycko-sędziszowski jest jednym z mniejszych w województwie, zajmuje powierzchnię 548 km², co stanowi zaledwie 3% powierzchni regionu Podkarpacia i daje 5 miejsce wśród powiatów ziemskich (poczynając od tych najmniejszych). Powiat ropczycko-sędziszowski przy stosunkowo niewielkim obszarze jest dość gęsto zaludniony – 130 osób przypada tu na km², podczas gdy gęstość zaludnienia dla województwa wynosi 118 osób na km².⁷

⁷ Głównymi źródłami danych o powiatach są raporty GUS: „Powiaty w Polsce 2007”, „Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego” - I kwartał 2008 r., „Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego” - II kwartał 2008 r. oraz Bank Danych Regionalnych dostępny na stronie www.stat.gov.pl.

Mapa 1. Powiat ropczycko-sędziszowski na tle województwa podkarpackiego.

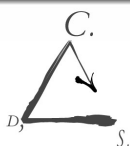

Źródło: Opracowanie własne.

Na koniec 2007 r. powiat ropczycko-sędziszowski zamieszkiwały 71 303 osoby. O wiele więcej mieszkańców posiadają sąsiednie powiaty o charakterze przemysłowym: rzeszowski, dębicki, mielecki, natomiast mniej osób zamieszkuje powiaty kolbuszowski i strzyżowski. Współczynnik feminizacji (liczba kobiet przypadających na 100 mężczyzn) wynosi w powiecie 103, najbardziej zaludnione są gminy Ropczyce i Sędziszów Małopolski.

Powiat ropczycko-sędziszowski na tle regionu wyróżnia wysoki przyrost naturalny. Zarówno w 2006 r. jak i w 2007 r. wyniósł on 3,0 (w przeliczeniu na 1000 mieszkańców) i był najwyższy w całym województwie (dla województwa analogiczny wskaźnik wyniósł w 2006 r. 1,3, natomiast w 2007 r. 1,5). Wraz z powiatami ościennymi: dębickim i mieleckim, powiat ropczycko-sędziszowski tworzy obszar, który *in plus* wyróżnia się na tle regionu właśnie w tym zakresie. Podkreśla to fakt, że choć w I kwartale 2008 r. przyrost naturalny w całym województwie spada (jego wskaźnik wynosi tylko 0,3), to powiat ropczycko-sędziszowski nadal utrzymuje się w ścisłej czołówce – przyrost naturalny wynosi tu bowiem 1,5. Pod tym względem lepiej wypada tylko powiat mielecki (1,7) oraz miasto Tarnobrzeg (2,6).

Niestety analiza drugiego czynnika, który ma wpływ na demografię powiatu, a jest nim zjawisko migracji ludności, nie przynosi pozytywnych konkluzji. Poczynając od 2000 r. więcej osób opuszcza powiat ropczycko-sędziszowski niż do niego napływa, a zatem saldo migracji

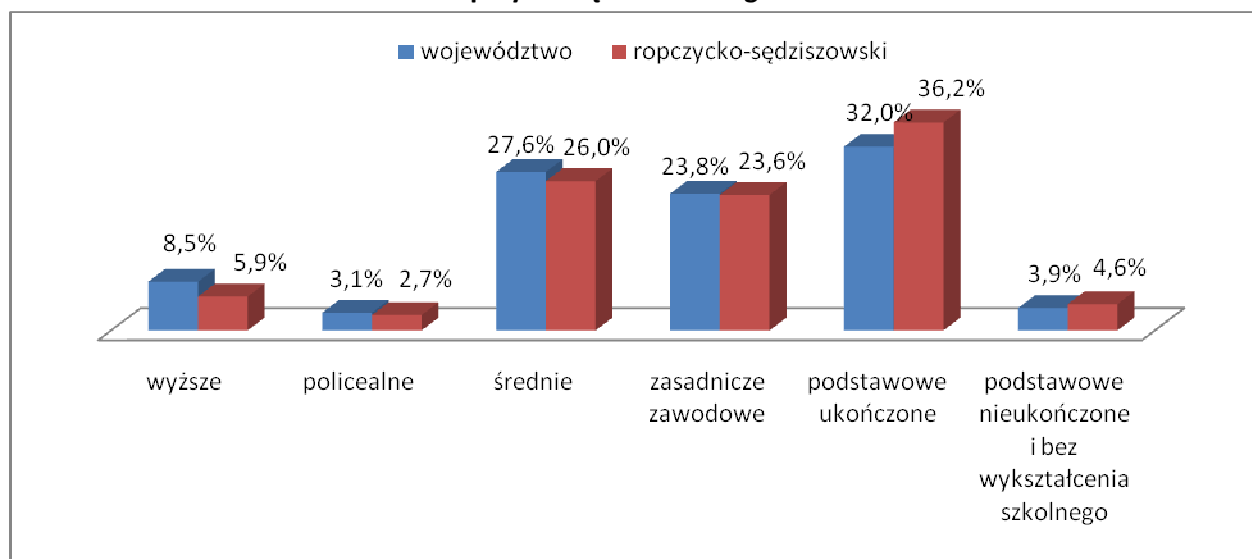

utrzymuje się na niskim, ujemnym poziomie. Na koniec 2007 r. wyniosło ono -147 i pozycjonowało powiat na 8 miejscu wśród powiatów ziemskich o najniższej wartości salda. Trzeba jednak zaznaczyć, że zjawisko odpływu ludności charakteryzowało w tym okresie niemal całe województwo i tylko 3 powiaty ziemskie i jeden grodzki mogą pochwalić się przewagą liczby osób przyjezdnych nad liczbą mieszkańców opuszczających powiat. Są to powiaty: krośnieński, przemyski i łańcucki oraz miasto Rzeszów.

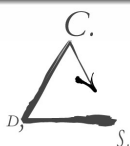
Struktura ludności powiatu ropczycko-średziszowskiego pod względem wieku ekonomicznego jest w dużym stopniu zbliżona do struktury województwa i na koniec 2007 r. kształtuje się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowią 23,7% ludności, osoby w wieku produkcyjnym 61,8%, natomiast w wieku poprodukcyjnym – 14,4%. Wskaźnik obciążenia demograficznego, czyli liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym, jest wyższy niż w województwie i wynosi 61,7 (w województwie 58,5).

Jeśli wziąć pod uwagę poziom wykształcenia mieszkańców powiatu – widocznie dominuje w tym zakresie grupa osób z wykształceniem podstawowym (36,2%) i co może być odbierane jako sygnał negatywny - jest odsetek to aż o 4 punkty procentowe wyższy niż notowany w województwie (32%). Drugą pod względem liczebności grupę stanowią w powiecie ropczycko-średziszowskim osoby posiadające wykształcenie średnie – 26,0%, trzecią zaś osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 23,6%. Odsetek osób, które odebrały wykształcenie wyższe jest niższy od średniej wojewódzkiej i wynosi 5,9%.

Wykres 1. Struktura wykształcenia mieszkańców województwa podkarpackiego i powiatu ropczycko-średziszowskiego.

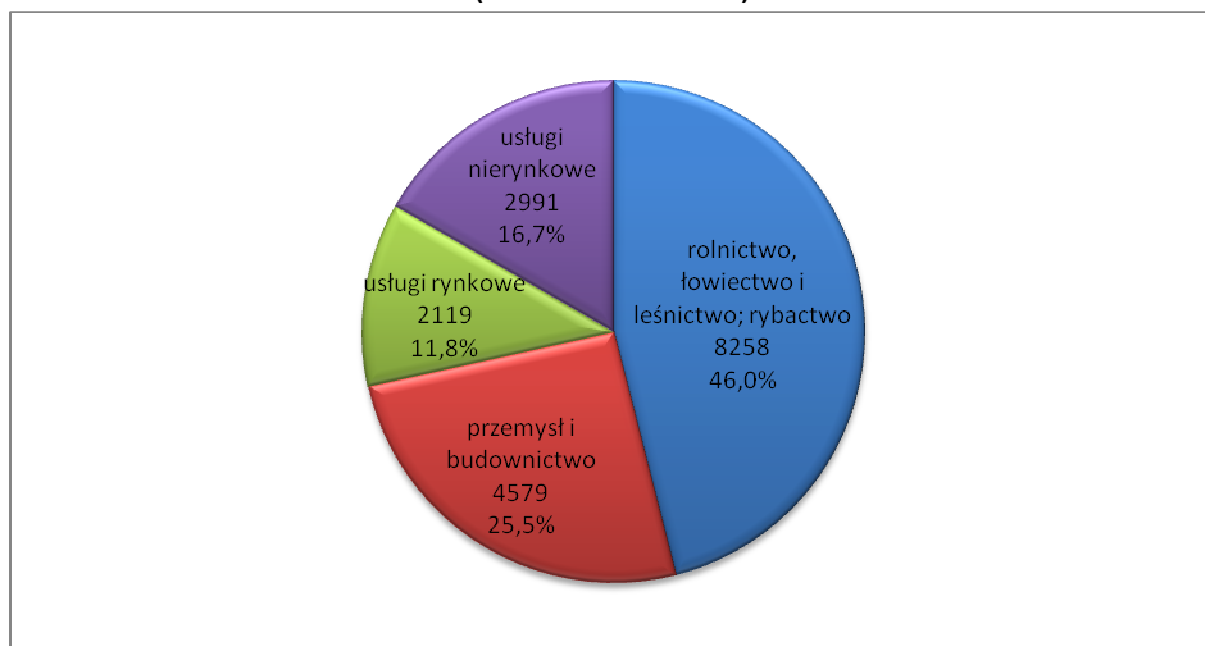
Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2002 r.

Przyglądając się sytuacji gospodarczej powiatu, warto zwrócić uwagę na strukturę zatrudnienia jaka występuje na analizowanym terenie. W powiecie ropczycko-sędziszowskim najwięcej osób znajduje zatrudnienie w sektorze rolnictwa, jest to aż 46% wszystkich pracujących, a w gminach typowo wiejskich wchodzących w skład powiatu odsetek ten jest jeszcze wyższy. Jest to prosta konsekwencja tego, że powiat ten posiada w dużej mierze charakter rolniczy - użytki rolne stanowią 66,5% jego terenu, w tym grunty orne zajmują blisko połowę powierzchni całkowitej (46,9%). W powiecie ropczycko-sędziszowskim sektor rolniczy bazuje głównie na uprawach zbóż, buraków cukrowych oraz ziemniaków, podczas gdy produkcja zwierzęca koncentruje się na hodowli bydła i trzody chlewnej.⁸ Sektorowi rolnictwa, zdecydowanie pod względem wielkości zatrudnienia ustępują w powiecie sektory: usług (skupia on 28,5% pracujących) oraz przemysłu i budownictwa (pracuje w nim 25,5%).⁹ Najbardziej rozwiniętymi lokalnie branżami przemysłu są branże: rolno-spożywcza, materiałów ogniotrwałych, elektromaszynowa oraz drzewna. Koncentracja zakładów przemysłowych ma miejsce głównie na obszarach miejskich, gminy wiejskie pozostają obszarem typowo rolniczym. W powiecie eksploatuje się także niewielkie złoża ropy naftowej, gazu ziemnego i kruszywa budowlanego, głównie piasku, żwiru i gliny.

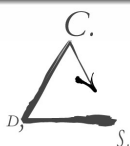
Wykres 2. Osoby pracujące w powiecie ropczycko-sędziszowskim według sektorów gospodarki (stan na 31.XII.2006 r.).

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS.

⁸ Dane dotyczące gospodarki powiatu pochodzą ze strony www.powiat.ropczyce.rze.pl oraz z raportów/biuletynów GUS i Banku Danych Regionalnych.

⁹ Struktura zatrudnienia została przedstawiona na podstawie danych GUS. Podobnie informacje o podmiotach gospodarki narodowej.

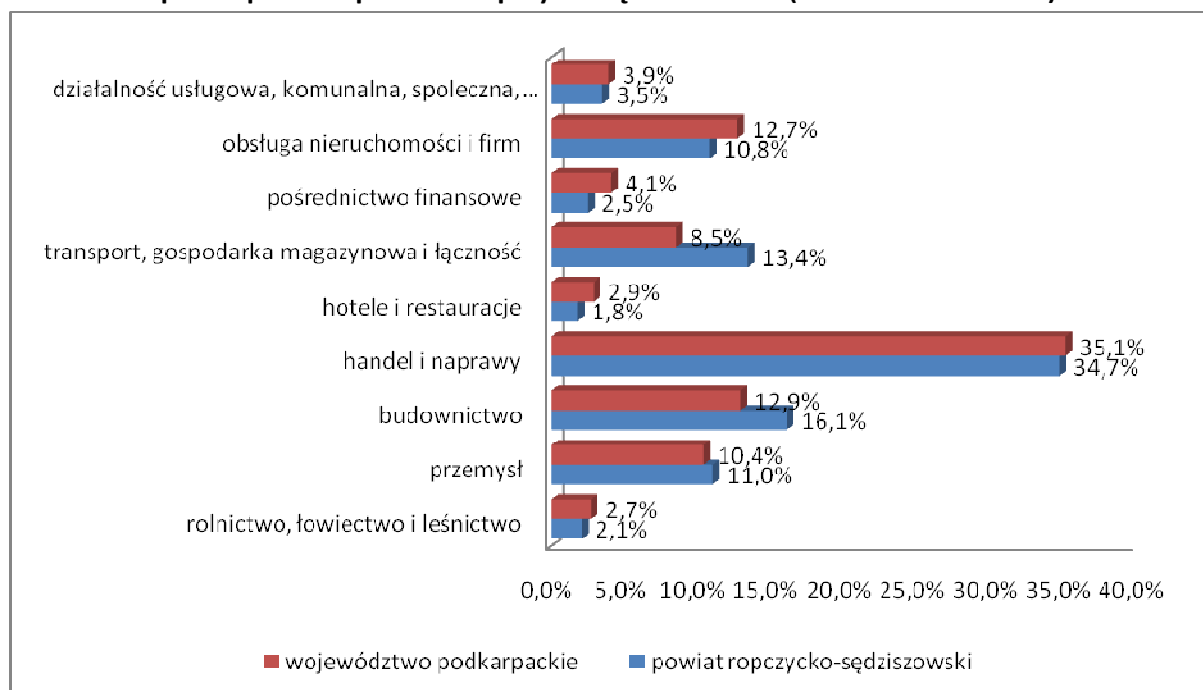

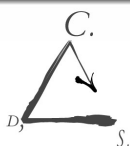
Pod względem liczby podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych na koniec czerwca 2008 r. (4 046 podmiotów), powiat ropczycko-sędziszowski plasuje się pośrodku rankingu wszystkich powiatów podkarpackich. Nie jest to wynik wysoki, również jeśli porównamy go z tymi osiąganymi w sąsiednich powiatach o niewiele większej powierzchni, takich jak powiat mielecki (9136 podmiotów gospodarczych) czy dębicki (na terenie którego zarejestrowanych jest 7764 podmiotów). Niemniej jednak liczba podmiotów gospodarczych działających w powiecie ropczycko-sędziszowskim od 2004 r. stale wzrasta - w ciągu czterech lat przybyło w sumie 271 firm, a więc odnotowano około 7-procentowy wzrost. Pomimo to, powiat ropczycko-sędziszowski nie odznacza się na tle regionu wysokim poziomem przedsiębiorczości mieszkańców. Nowe firmy zakładane są stosunkowo niechętnie o czym świadczyć może wskaźnik aktywności gospodarczej (liczba podmiotów gospodarki narodowej przypadająca na 1000 mieszkańców), który wynosi w powiecie 53,31, podczas gdy w województwie podkarpackim średnia kształtuje się na poziomie 64,82 i jest to wynik nadal znacznie odbiegający od wskaźnika dla kraju, który wynosi 97.

Ze względu na rodzaj działalności podejmowanej przez lokalnych przedsiębiorców najliczniej reprezentowana jest sekcja handlu i napraw, która skupia 34,7% zarejestrowanych podmiotów. W sekcji budownictwa działa 16,1% wszystkich podmiotów gospodarczych, natomiast w sekcji transportu - 13,4%. Udział podmiotów gospodarczych w pozostałych sekcjach dla powiatu ropczycko-sędziszowskiego oraz dla województwa podkarpackiego przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Podmioty gospodarcze według wybranych rodzajów działalności w województwie podkarpackim i powiecie ropczycko-sędziszowskim (stan na 30.VI.2008 r.).

Źródło: GUS.

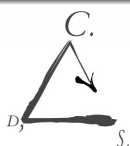

Do największych zakładów pracy działających na terenie powiatu należy zaliczyć:

- Fabrykę Farb i Lakierów Śnieżka S.A. w Lubzinie;
- Zakłady Magnezytowe Ropczyce S.A. w Ropczycach - firmę produkującą ceramiczne materiały ognioodporne;
- Wytwórnię Filtrów „PZL-Sędziszów” S.A.;
- Cukrownię „ROPCZYCE” S.A. w Ropczycach, w której inwestorem strategicznym reprezentującym kapitał niemiecki jest Südzucker AG;
- CARGILL POLSKA – firmę z kapitałem amerykańskim zajmująca się produkcją i sprzedażą mieszanek paszowych;
- HISPANO-SUIZA-POLSKA w Sędziszowie Małopolskim - firmę z kapitałem francuskim produkującą części do silników lotniczych.

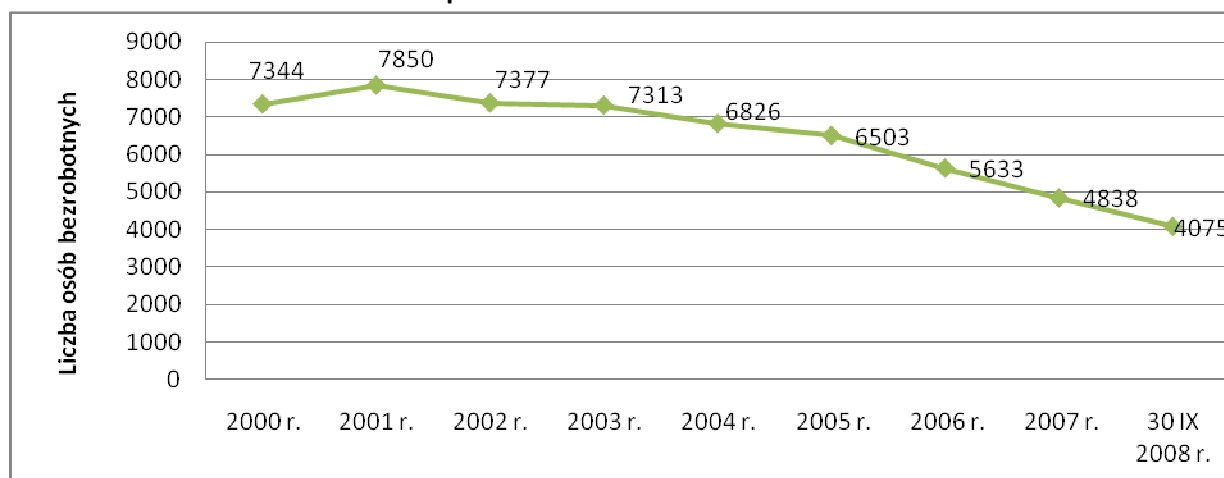
Na terenie powiatu działa również wiele mniejszych firm o charakterze produkcyjnym (przemysł drzewny, maszynowy, spożywczy) i handlowo-usługowym. Powiat ropczycko-sędziszowski ma spory potencjał pracowniczy i gospodarczy, jego dogodna lokalizacja, bliskość lotniska w Jasionce i dużych ośrodków przemysłowych jak Rzeszów, Dębica, Mielec, potęgują szansę na rozwój tego regionu. Ponadto powiat leży na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych biegnących z zachodu na wschód: droga międzynarodowa E 40 oraz magistrala kolejowa z Krakowa przez Rzeszów do przejścia granicznego z Ukrainą w Medyce. Dodatkowo do roku 2013 na północnych obrzeżach powiatu ma powstać autostrada A4. Teren powiatu jest zatem dogodnym miejscem dla rozwoju istniejących i tworzenia nowych przedsięwzięć gospodarczych.

Sytuacja ropczycko-sędziszowskiego rynku pracy w dużym stopniu wpisuje się w specyfikę województwa podkarpackiego, a poszczególne obrazujące ją wskaźniki nie odbiegają znacząco do średnich wartości cechujących region. Zgodnie z danymi Wojewódzkiego Urzędu Pracy na koniec czerwca 2008 r. w powiecie zarejestrowanych było 4193 osób bezrobotnych, a zatem poczynając od powiatów o najmniejszej liczbie osób pozostających bez pracy, powiat ropczycko-sędziszowski na 21 podkarpackich powiatów zajmuje 9 miejsce (w końcu 2007 r. zajmował miejsce 11). Od 2001 r. liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych na terenie powiatu ropczycko-sędziszowskiego stale się zmniejsza. Największy spadek zauważalny był na przełomie 2005 i 2006 r., kiedy to liczba bezrobotnych zmalała o 870 osób. Znaczący był także okres od końca grudnia 2007 r. do końca września 2008 r. – liczba bezrobotnych zmniejszyła się wówczas o kolejne 763 osoby.

Wykres 4. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiecie ropczycko-sędziszowskim na przestrzeni lat 2000 – 2008.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Ropczycach, wyjątek stanowią dane na dzień 30 IX 2008 r., które pochodzą z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie.

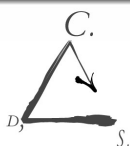
Najwięcej bezrobotnych skupiają dwa miasta powiatu: Ropczyce (1427 osób) oraz Sędziszów Młp. (1261 osób). W gminie Wielopole zarejestrowanych jest 625 osób, w gminie Ostrów - 510, natomiast w gminie Iwierzycy – 371 osób.¹⁰ Powiat charakteryzuje wysoki odsetek osób bezrobotnych zamieszkałych na wsi, jest to aż 72,5%.

Na koniec II kwartału 2008 r. udział poszczególnych grup osób bezrobotnych w ogólnej ich liczbie przedstawiał się następująco:

- 61% stanowiły kobiety;
- 60,6% to osoby długotrwale bezrobotne - wskaźnik ten jest wyjątkowo niekorzystny biorąc pod uwagę, iż grupę tą dotyczą szczególne trudności związane z powrotem na rynek pracy;
- 24,6% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły osoby do 25 roku życia;
- osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia stanowiły 13,3%;
- osoby bezrobotne bez kwalifikacji zawodowych – 24,7%.

Stopa bezrobocia powiatu ropczycko-sędziszowskiego przewyższa stopę bezrobocia w województwie o 1,1 punktu procentowego i na 30.IX.2008 r. wyniosła 13,4% (w województwie 12,3%). Pod tym względem powiat zajmuje 9 miejsce wśród powiatów, które mają najniższą wartość stopy bezrobocia (powiat stalowowolski – 9,9%). Najwyższą stopę bezrobocia w całym województwie obliczono dla powiatu bieszczadzkiego – 21,6%. Od 2005 r. poziom bezrobocia w powiecie ropczycko-sędziszowskim stale się obniża, co prezentuje poniższy wykres.

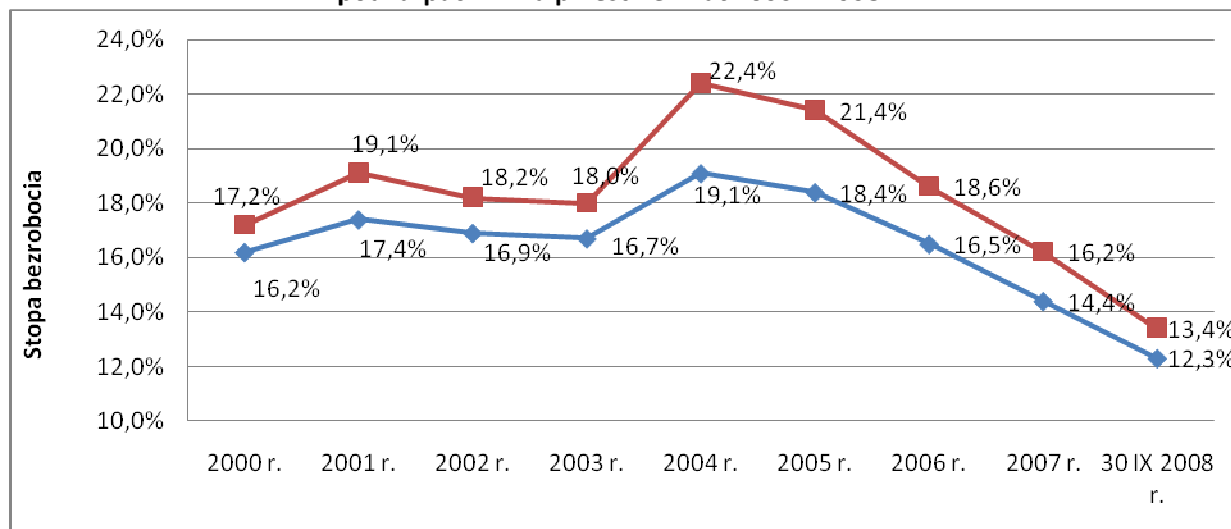
¹⁰ Dane dotyczące osób bezrobotnych pochodzą z PUP w Ropczycach, dostępnych na stronie www.pup-ropczyce.pl, WUP w Rzeszowie, dostępnych na stronie www.wup-rzeszow.pl oraz danych GUS.

Wykres 5. Stopa bezrobocia w powiecie ropczycko-sędziszowskim oraz w województwie podkarpackim na przestrzeni lat 2000 – 2008.

Źródło: Dane z lat 2000-2004 pochodzą z Powiatowego Urzędu Pracy w Ropczycach, dane z lat 2005-2007 z GUS, dane na dzień 30 IX 2008 r. z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie.

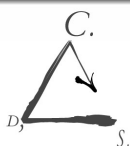
Ze względu na wiek osób bezrobotnych najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku 25-34 lat – osoby te stanowią aż 30,6% ogółu. Najmniej liczną zaś tworzą osoby w wieku 55 lat i więcej – 4,9%.¹¹ Jeśli wziąć pod uwagę wykształcenie to wśród bezrobotnych dominują osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, jest ich 33,1%. Odsetek osób z wykształceniem wyższym jest mniejszy niż w województwie i wynosi 6,8%, przewyższa to jednak udział osób o takim wykształceniu w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu.

Analiza **ofert pracy** dla województwa podkarpackiego przeprowadzona przez Wyższą Szkołę Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, w czasie od 16 sierpnia do 16 listopada 2007 r. pokazuje, że na teren powiatu ropczycko-sędziszowskiego wpłynęło w analizowanym okresie **396** ofert pracy (2% wszystkich ofert jakie zostały skierowane do poszczególnych powiatów województwa). Najczęściej poszukiwano „robotników przemysłowych i rzemieślników” (22,5% wszystkich ofert). W co szóstej ofercie pracodawcy zgłaszali zapotrzebowanie na „operatorów i monterów maszyn i urządzeń”. Natomiast 12,6% ofert skierowanych było do „techników i innego średniego personelu”.

1.1.2 Powiat w liczbach – podstawowe dane statystyczne

Nazwa powiatu	Ropczycko-sędziszowski
Nazwy gmin wchodzących w skład powiatu	<ul style="list-style-type: none"> – Ropczyce (gm. miejsko-wiejska) – Sędziszów Małopolski (gm. miejsko-wiejska) – Iwierzycy (gm. wiejska) – Ostrów (gm. wiejska)

¹¹ Dane GUS na dzień 30 VI 2008 r.

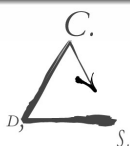

	– Wielopole Skrzyńskie (gm. wiejska)
Powierzchnia powiatu	548 km ²
Liczba ludności	71303
Współczynnik feminizacji (liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn)	103
Gęstość zaludnienia	130os./km ²
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	3,0
Wskaźnik obciążenia demograficznego (liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym)	61,7
Saldo migracji na 1000 mieszkańców	-2,06
Wskaźnik aktywności obywatelskiej (liczba organizacji pożytku publicznego przypadająca na 1000 mieszkańców)	0,10
Wskaźnik Potencjału Instytucji Rynku Pracy ¹²	5,75
Wskaźnik aktywności gospodarczej (liczba zarejestrowanych w systemie REGON prywatnych podmiotów gospodarczych przypadająca na 1000 mieszkańców)	53,31
Stopa bezrobocia	14,3%
Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych	4193
Udział kobiet w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych	61,0%
Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych	88,1%
Odsetek osób bezrobotnych do 34 roku życia	55,3%
Odsetek osób bezrobotnych powyżej 55 roku życia	4,87%
Średnie wynagrodzenie brutto	2212,29 zł
Pracujący mieszkańcy powiatu według sektorów zatrudnienia	<ul style="list-style-type: none"> – sektor rolniczy: 46% – sektor przemysłowy: 25,51% – sektor usług rynkowych: 11,81% – sektor usług nierynkowych: 16,67%
Trzej najwięksi pracodawcy powiatu	<ul style="list-style-type: none"> – Fabryka Farb i Lakierów „Śnieżka” S.A. – Zakłady Magnezytowe Ropczyce S.A. – Wytwórnia Filtrów „PZL – Sędziszów” S.A.

Źródła: „Powiaty 2007”, GUS; Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego I kwartał; Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego II kwartał; Analiza sytuacji bezrobotnych w województwie podkarpackim w I półroczu 2008 roku, WUP Rzeszów; „Raport z badań instytucji rynku pracy w województwie podkarpackim”, baza Organizacji Pożytku Publicznego dostępna na stronie www.ngo.pl.
 Przytoczone dane prezentują stan na 31.12.2007r., z wyjątkiem liczby organizacji pożytku publicznego (stan na 24.02.2009r.), liczby podmiotów gospodarki narodowej (stan na 31.12.2006r.), danych WUP Rzeszów dotyczących bezrobocia (stan na 30.06.2008r.)

¹² Wskaźnik stworzony w ramach projektu „Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego”. Opis metodologii konstrukcji wskaźnika znajduje się w „Raporcie z badań instytucji rynku pracy w województwie podkarpackim” powstałym w ramach ww. projektu i dostępnym na stronach www.cds.krakow.pl oraz www.praca-podkarpackie.pl.

1.2. Sytuacja powiatowego rynku pracy w opinii ekspertów

Rynek pracy w powiecie ropczycko-sędziszowskim oceniany jest przez ekspertów dosyć dobrze. Stopa bezrobocia znacznie spada, co jest efektem dużych nakładów jakie przeznaczane są w powiecie na walkę z tym zjawiskiem. Zdecydowanym minusem ropczyckiego rynku pracy jest, zdaniem ekspertów, fakt, iż jest on „**rynkiem trudnodostępnym dla części osób bezrobotnych – m.in. kobiet, zwłaszcza ze środowisk wiejskich (...) oraz dla osób, które ukończyły studia wyższe i nie znajdują odpowiednich ofert na lokalnym rynku pracy**”. Sytuacja gospodarcza powiatu ropczycko – sędziszowskiego jest w dużym stopniu determinowana ogólnokrajową koniunkturą, jej punktami zwrotnymi są natomiast **momenty powstawania nowych firm** o dużym potencjale zatrudnienia – np. firmy Gloria (producenta gaśnic) powstałej w roku 2007 w Ropczycach i zatrudniającej ok. 200 osób; firmy Hispano Suiza produkującej podzespoły do samolotów pasażerskich, która posiada siedzibę w Sędziszowie Małopolskim i zatrudnia obecnie 400 osób czy firmy Rega Jacht produkującej jachty.

Pośród mocnych stron powiatowego rynku pracy eksperci wskazali:

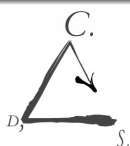
- istnienie na terenie powiatu **dużych zakładów pracy na miarę XXI wieku** oraz korzystne warunki jakie ich funkcjonowanie stwarza dla rozwoju mniejszej przedsiębiorczości;
- **nisze rynkowe**, które można wykorzystać dla tworzenia nowych przedsiębiorstw;
- obserwowalny w powiecie **zwrot od rolnictwa ku przemysłowi**.

Do słabych stron zaliczono z kolei:

- niedostosowanie szkolnictwa do potrzeb rynku pracy i brak wystarczającej oferty kształcenia zawodowego dla dorosłych;
- **brak atrakcyjnych miejsc pracy dla kobiet** oraz dla osób z wyższym wykształceniem;
- braki w infrastrukturze drogowej, w szczególności **brak obwodnicy i autostrady**.

Jak jednak wskazują eksperci, w powiecie tkwi duży potencjał rozwojowy, związany z powstaniem na terenie powiatu **podstrefy mieleckiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej EURO - PARK**. Podstrefa zajmuje obecnie teren rozciągający się na kilkunastu hektarach, ale z informacji naszych rozmówców wynika, że „*kilka firm ‘przymierza się’ do rozbudowania SSE*”. Ponadto, nadzieje ekspertów wiążą się z napływem środków na realizację projektu „Transfer Nowoczesnych Technologii Wytwarzania” w ramach tzw. Doliny Lotniczej, dzięki którym możliwy będzie zakup urządzeń, na których młodzież będzie mogła przygotowywać się do pracy w nowoczesnych przedsiębiorstwach.

Porównując powiat ropczycko-sędziszowski do powiatów ościennych, można wszystkie te jednostki podzielić na dwie grupy. Z jednej strony powiat dębicki i rzeszowski posiadają duże ośrodki miejskie stanowiące centra życia gospodarczego, a przez to istnieje tam m.in. możliwość większego wykorzystania potencjału społecznego mieszkańców. Z drugiej strony mniejsze powiaty - kolbuszowski i strzyżowski posiadają jedynie po jednym, niewielkim

centrum miejskim, w większości składając się z gmin wiejskich. Powiat ropczycko-sędziszowski dysponując, co zdaniem ekspertów istotne, **dwoma ośrodkami miejskimi** (Ropczyce i Sędziszów Małopolski), charakteryzuje się wyższym potencjałem społeczno – gospodarczym, a w szczególności przemysłowym – o czym decyduje także utworzona na terenie powiatu ropczycko-sędziszowskiego podstrefa SSE EURO - PARK.

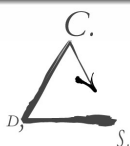
Pod względem struktury gospodarczej powiat ropczycko-sędziszowski odznacza dwukierunkowość - w ośrodkach miejskich dominującą rolę pełni **przemysł**, z kolei na terenach wiejskich nadal duże znaczenie posiada **rolnictwo**. W przypadku rolnictwa jednak jego rola na przestrzeni ostatnich lat stopniowo maleje. Większość gospodarstw produkuje bowiem na użytek własny i „*od paru lat obserwowalna jest większa liczba nieużytków rolnych*”. W sektorze przemysłowym z kolei największym potencjałem zatrudnienia dysponuje **branża lotnicza**, co związane jest z profilem jednej z najbardziej znaczących firm powiatu - firmy Hispano Suiza.

W opinii ekspertów, do najbardziej poszukiwanych w powiecie zawodów należą: budowlańcy, operatorzy maszyn sterowanych numerycznie, spawacze oraz kierowcy o uprawnieniach C+E. Co ciekawe, pracownicy ci poszukiwani są głównie na rynki zewnętrzne - najczęstszymi kierunkami migracji zarobkowych są Irlandia, Włochy, Austria, spora część budowlańców wyjeżdża także do Francji. Wewnątrz kraju migruje zwłaszcza młodzież, która po ukończeniu studiów pozostaje w większych miastach.

Przedsiębiorczość mieszkańców powiatu ropczycko-sędziszowskiego kształtuje się z biegiem lat na coraz wyższym poziomie. Jak analizuje jeden z ekspertów, związane jest to głównie z trzema zjawiskami:

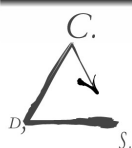
- po pierwsze, sporo osób wracających z zagranicy przywozi kapitał inwestycyjny, który pożytkuje właśnie na uruchomienie własnej działalności gospodarczej;
- po drugie, pojawiły się na powiatowym rynku nisze, które stanowią znakomity punkt wyjścia dla nowych firm;
- po trzecie, dzięki funduszom europejskim możliwa jest organizacja szkoleń przygotowujących do założenia działalności oraz uzyskanie dotacji na jej uruchomienie.

Pośród zarejestrowanych w powiecie ropczycko-sędziszowskim osób bezrobotnych dominują osoby z niskimi kwalifikacjami i wysoką motywacją do podjęcia pracy. Wiąże się to z **ogromnym udziałem osób młodych** w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców powiatu i to właśnie do tej grupy, jak twierdzą eksperci, najczęściej kierowane jest wsparcie ze strony instytucji rynku pracy. Eksperci bardzo wysoko ocenili współpracę samorządu lokalnego z firmami i instytucjami działającymi na terenie powiatu. W tym celu powstało Stowarzyszenie „Porozumienie Samorządowe”. Ponadto, współpracę podmiotów rynku pracy stymuluje Powiatowy Urząd Pracy, który m.in. zorganizował konferencję, „*na którą zaprosił wszystkich przedsiębiorców, przedstawicieli placówek oświatowych, przedstawicieli samorządów, którzy*

mają realny bądź potencjalny wpływ na rynek pracy w powiecie”. W trakcie spotkania dokonano analizy lokalnego rynku pracy w powiecie ropczycko-sędziszowskim.

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. D. Bienkowska, C. Ułasiński, J. Szymańska
31 – 153 Kraków, ul. Szlak 65 biuro 1004, tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85

Terenowe biuro projektu:

35 – 068 Rzeszów, ul. Grunwaldzka 42/1, tel. (17) 779 84 88

www.cds.krakow.pl
www.praca-podkarpackie.pl

e-mail: ppp@cds.krakow.pl

II. DIAGNOZA SYTUACJI INSTYTUCJI RYNKU PRACY DZIAŁAJĄCYCH W POWIECIE

2.1. Instytucje rynku pracy w statystykach

W powiecie ropczycko-sędziszowskim dominują instytucje rynku pracy posiadające status instytucji szkoleniowej i zarejestrowane w Rejestrze Instytucji Szkoleniowych. Są wśród nich zarówno instytucje publiczne jak i niepubliczne. Część z nich prowadzi jednocześnie działalność związaną z pośrednictwem pracy oraz innego rodzaju działalność związaną z pomocą bezrobotnym i poszukującym pracy.

Dwie instytucje z terenu powiatu znajdują się w Krajowym Rejestrze Agencji Zatrudnienia. Profil ich działalności uzupełnia się, dzięki czemu mieszkańcy powiatu mogą skorzystać z każdego rodzaju wsparcia, od pośrednictwa pracy na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, przez pośrednictwo pracy za granicą, pośrednictwo pracy tymczasowej po doradztwo personalne i poradnictwo zawodowe.

Weryfikacja listy zidentyfikowanych instytucji rynku pracy powiatu ropczycko-sędziszowskiego przeprowadzona zarówno w oparciu o wypowiedzi ekspertów jak i indywidualne kontakty z poszczególnymi instytucjami, pozwoliła do najbardziej aktywnych i rozpoznawalnych, obok Powiatowego Urzędu Pracy, zaliczyć następujące instytucje:

- Centrum Kształcenia Praktycznego;
- Stowarzyszenie Porozumienie Samorządowe;
- Centrum Rozwoju Społeczno-Ekonomicznego.

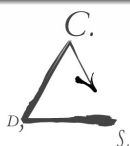
Na terenie powiatu zlokalizowane są również trzy Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej (w Iwierzycach, Ostrowie i Wielopolu Skrzyńskim), dwa Miejsko – Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej (w Ropczycach i Sędziszowie Małopolskim) oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ropczycach.

2.2. Charakterystyka najistotniejszych instytucji rynku pracy powiatu

Powiatowy Urząd Pracy w Ropczycach¹³

Poniższy, krótki opis działalności Powiatowego Urzędu Pracy (PUP) koncentruje się na tych działaniach Urzędu, które nie wynikają wprost z wymogów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Ustawa ta obowiązuje wszystkie urzędy pracy nakładając na nie analogiczne, nie różnicujące ich zadania, w związku z czym, w

¹³ W oparciu o informacje zebrane na podstawie strony internetowej Urzędu, udostępnionych przez Urząd materiałów oraz danych dotyczących umów o dofinansowanie projektów, zawartych w 2008 roku w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Poddziałania 6.1.1; 6.1.2; 6.1.3.

niniejszym raporcie skupiono się wyłącznie na przedsięwzięciach wykraczających poza obowiązki nałożone przez ustawodawcę, takich jak realizacja projektów unijnych oraz innego typu inicjatywy własne Urzędu.

Powiatowy Urząd Pracy w Ropczycach od stycznia 2008 roku realizuje w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Poddziałanie 6.1.2. projekt pn. „Dobra kadra kluczem do sukcesu”. Projekt, który otrzymał 233 624,81 zł dofinansowania z Europejskiego Funduszu Społecznego obejmuje działania mające na celu utworzenie czterech nowych etatów dla dwóch doradców zawodowych i dwóch pośredników pracy oraz podniesienie kwalifikacji zawodowych ośmiu kluczowych pracowników urzędu w drodze szkoleń.

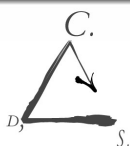
Ponadto, w marcu 2008 roku PUP w Ropczycach zawarł umowę o dofinansowanie projektu systemowego pn. „Więcej szans w powiecie ropczycko-sędziszowskim” (Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Poddziałanie 6.1.3 *Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych*). Wartość dotacji z Europejskiego Funduszu Społecznego wyniosła 3 665 800 zł, a podjęte w projekcie działania obejmowały: poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, organizację staży oraz szkoleń czy jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej. Łącznie, działania te objęły 499 beneficjentów.

Ponadto, Urząd współpracuje ze szkołami ponadgimnazjalnymi z terenu powiatu w zakresie reorientacji zawodowej, organizuje także spotkania z uczniami w Klubie Pracy, a wspólnie ze Stowarzyszeniem „Porozumienie Samorządowe” podejmuje działania na rzecz rozwoju powiatu ropczycko – sędziszowskiego i wchodzących w jego skład gmin. Dodatkowo PUP bierze udział w różnego rodzaju targach pracy, w tym organizowanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie, uczestniczy również w seminariach i konferencjach dotyczących pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego.

Centrum Kształcenia Praktycznego

Centrum Kształcenia Praktycznego w Ropczycach (CKP) powstało w 2000 roku i początkowo jego działalność koncentrowała się wyłącznie na doszkalananiu uczniów. W związku z rozwojem instytucji i pojawianiem się nowych potrzeb, w 2003 roku rozszerzono zakres oferty CKP. Wprowadzono nowe kierunki kształcenia oraz poszerzono grupę docelową o osoby dorosłe, które chcą zdobyć nowy zawód lub rozwinąć swoje kompetencje zawodowe. Obecnie wśród odbiorców usług CKP Ropczyce znajdują się nie tylko mieszkańcy powiatu ropczycko-sędziszowskiego, ale również osoby pochodzące spoza powiatu. W zakresie usług szkoleniowych Centrum Kształcenia Praktycznego posiada w swojej ofercie kursy z zakresu:

- mechaniki samochodowej;
- mechatroniki;
- obsługi obrabiarek sterowanych numerycznie;

- spawania;
- BHP;
- księgowości;
- obsługi komputera.

Centrum prowadzi także praktyczną naukę w zawodach takich jak: operator obrabiarek sterowanych numerycznie, monter instalacji sanitarnych, mechanik pojazdów samochodowych oraz blacharz samochodowy. Poza działalnością stricte szkoleniową CKP w Ropczycach zajmuje się również przygotowaniem zawodowym, doposażeniem i wyposażeniem miejsc pracy czy tworzeniem projektów umożliwiającymi zdobycie środków na przeprowadzenie remontów i zakup sprzętu.

W ramach współpracy z innymi podmiotami CKP w Ropczycach przeprowadza szkolenia i kursy dla osób bezrobotnych będących klientami Powiatowego Urzędu Pracy w Ropczycach. Ponadto, kontaktuje się bezpośrednio z pracodawcami, aby wspomóc swoich podopiecznych w znalezieniu pracy w zawodzie.

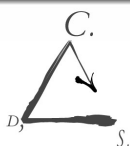
Stowarzyszenie „Porozumienie Samorządowe”

Stowarzyszenie „Porozumienie Samorządowe” jest organizacją pozarządową działającą w trybie non-profit. Jej głównym celem jest wspieranie szeroko rozumianego rozwoju społeczno-gospodarczego, a podejmowane działania w dużym stopniu koncentrują się wokół problemów lokalnego rynku pracy i walki z bezrobociem. Stowarzyszenie zajmuje się bowiem szkoleniem osób bezrobotnych oraz pracujących, doradztwem motywacyjnym, doradztwem psychologicznym, pośrednictwem pracy, udzielaniem dotacji i prowadzeniem szkoleń z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej, organizacją staży oraz kursów zawodowych.

Wszelkie działania Stowarzyszenia podejmowane są w oparciu o projekty finansowane z funduszy europejskich. Ponieważ przedstawiciele Stowarzyszenia dostrzegają na terenie swojego powiatu wiele grup wymagających wsparcia, projekty Stowarzyszenia „Porozumienie Samorządowe” tworzone są z myślą o różnorodnych grupach beneficjentów: osobach bezrobotnych, pracujących, stażystach, młodzieży do 25 roku życia, kobietach powracających na rynek pracy po urloпах wychowawczych, osobach zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Aktualnie (w 2009 roku) Stowarzyszenie prowadzi projekt pt. „Szansa na pracę” współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, skierowany do osób pozostających bez zatrudnienia. Projekt obejmuje działania takie jak:

- kursy na prawo jazdy kat.C, C+E;
- kursy florystyczne;
- kursy ABC przedsiębiorczości;
- kursy pełnej księgowości I stopnia.

Ponadto, w Stowarzyszeniu świadczone są usługi szkoleniowe, doradcze, usługi z zakresu pisania projektów i business planów. Oferowana jest także pomoc w pisaniu listu motywacyjnego, cv czy przygotowaniu się do rozmowy kwalifikacyjnej.

Centrum Rozwoju Społeczno – Ekonomicznego

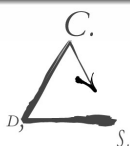
Centrum Rozwoju Społeczno - Ekonomicznego (CRSE) powstało w czerwcu 2000 roku. Jest to organizacja pozarządowa typu non profit. Początkowo stowarzyszenie działało na poziomie lokalnym realizując przedsięwzięcia na terenie powiatu ropczycko-sędziszowskiego. Wraz z rozwojem działalności CRSE poszerzał się zakres terenu objętego przedsięwzięciem – obecnie podejmowane są inicjatywy, które obejmują swym zasięgiem cały region. Głównym polem działalności Centrum są przedsięwzięcia o charakterze szkoleniowo – doradczym realizowane w oparciu o środki unijne. Obecnie aktywność CRSE skupia na następujących dziedzinach:

- prowadzenie szkoleń dla pracowników sektora przedsiębiorstw,
- prowadzenie szkoleń zawodowych i doradztwa dla osób niepracujących, a także pośrednictwo pracy i doradztwo zawodowe,
- świadczenie usług w zakresie doradztwa gospodarczego – pozyskiwanie dotacji z UE; wdrażanie systemów ISO 9001, systemów HACCP, strategii i planów rozwoju;
- realizacja imprez integracyjnych i socjalnych dla firm.

2.3. Uwarunkowania funkcjonowania instytucji rynku pracy w opinii ich przedstawicieli

W powiecie ropczycko-sędziszowskim został przeprowadzony wyłącznie jeden wywiad pogłębiony z przedstawicielem lokalnej instytucji rynku pracy (IRP). Podmiot objęty badaniem prowadzi działalność w zakresie szkoleń, praktyk zawodowych dla uczniów, a także kursów zawodowych dla dorosłych. W związku z powyższym, ta część raportu będzie w dużej mierze odwoływać się do tej właśnie sfery aktywności.

Objęta wywiadem instytucja na przestrzeni lat **ulegała przekształceniom**. Od 2003 roku zaczęła kierować swoje usługi do osób dorosłych, chcących się przekwalifikować, zdobyć określony zawód, bądź zmienić dotychczasową pracę, podczas gdy na początku swojej działalności jej oferta skierowana była wyłącznie do uczniów. Wspomniane zmiany wyniknęły z zewnętrznych uwarunkowań funkcjonowania instytucji – przede wszystkim dynamiki potrzeb rynkowych. Jak wskazał rozmówca, dotyczy to przede wszystkim powiązania powiatu z **Doliną Lotniczą**, która daje duże możliwości zatrudnieniowe stanowiąc równocześnie innowacyjną wizytówkę gospodarczą regionu. Należy zaznaczyć, iż instytucja rynku pracy biorąca udział w badaniu, ma w planach kolejne przekształcenia, aby móc w jeszcze większym stopniu poszerzyć zakres swojej działalności i objąć nią szersze grono klientów. Wiąże się to także bezpośrednio z długofalowymi planami placówki: „*plany*

działania naszej instytucji oparte są w dużym zakresie na posiadanej bazie szkoleniowej, którą zamierzamy stopniowo poszerzać o zakup nowych sprzętów m.in. obrabiarek, przy równoczesnym rozwoju oferty szkoleniowej, w tym poprzez założenie dodatkowego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli”.

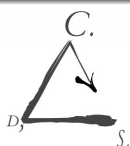
Podmiot, z którego przedstawicielem przeprowadzony został wywiad na potrzeby konkretnych działań nawiązuje **porozumienia**, współpracując m.in. z placówkami takimi jak szkoły, przedsiębiorcy czy władze lokalne (Starostwo Powiatowe). Nasz rozmówca podkreślił ogromną rolę dialogu jaki powinien zaistnieć w powiecie pomiędzy placówkami szkolącymi, szkołami i przedsiębiorstwami na rzecz poprawy sytuacji lokalnego rynku pracy i rozwoju kompetencji społeczności powiatu.

Jako czynnik zdecydowanie spowalniający rozwój instytucji rynku pracy, a w szczególności instytucji szkoleniowych wskazany został coraz mocniej odczuwalny na rynku pracy **krzys**. Zdaniem rozmówcy, w jego efekcie wiele aspektów rozwojowych instytucji musiało ulec zawieszeniu ze względu na niepewność aktualnej sytuacji. Ponadto, również polityka szkoleniowa przedsiębiorstw korzystających z oferty instytucji uległa znaczącym zmianom, powodując „zawężenie” się rynku na tego typu usługi.

Pewne remedium na ten stan rzeczy mogą stanowić, zdaniem przedstawiciela instytucji rynku pracy powiatu ropczycko-sędziszowskiego, możliwości **pozyskiwania środków z Unii Europejskiej**. *„Dzięki realizowanemu przez naszą instytucję projektowi unijnemu mogliśmy rozpocząć szkolenia w nowych kierunkach, opartych o wykorzystanie nowoczesnych technologii. Nadal piszemy projekty, które dostarczają pewnych środków nie tylko na szkolenia, ale także na wyposażenie i rozwój naszej placówki”.* Z działalnością projektową wiąże się bowiem również zwiększenie liczby pracowników instytucji. W opisywanym podmiocie kilka osób zatrudnionych jest na stałe, w czasie trwania projektu pojawia się jednak konieczność zatrudniania dodatkowych osób, co, podobnie jak pozyskiwanie specjalistów zewnętrznych, nie stanowi dla placówki problemu.

Analizowany podmiot bardzo wiele nakładów i energii poświęca na reklamę. Jest to placówka której działalność i rozpoznawalność wykracza poza teren powiatu ropczycko-sędziszowskiego. Do upowszechniania informacji o swojej działalności instytucja objęta wywiadem wykorzystuje lokalne media (prasa, telewizja), ale także ogólnie dostępne bazy danych. Jak twierdzi rozmówca koszty tego typu promocji i reklamy są dość duże, niemniej jednak instytucja jest zadowolona z ich rezultatów. *„Do tej pory nasza placówka była bardzo dobrze odbierana, bo było bardzo wiele osób chętnych na szkolenia. Efekty tego typu działań promocyjnych można również ocenić po wizytach i spotkaniach, które się odbywają w zakładach pracy lub w urzędach. Rozpoznawalność naszej instytucji jest duża, a odbiór działań pozytywny”.*

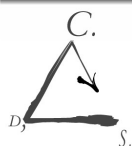
Kluczowy dla działalności instytucji objętej wywiadem jest **dostęp do aktualnych i rzetelnych informacji nt. rynku pracy**. Kwestią, na jaką zwrócił uwagę rozmówca, jest dostosowanie procesów kształcenia i doskonalenia zawodowego do faktycznych potrzeb i wymogów

pracodawców. Najważniejsza jest zatem współpraca z przedsiębiorstwami – to dzięki bezpośredniemu kontaktowi z pracodawcami, na ropczycko-sędziszowskim rynku pracy jest, zdaniem rozmówcy, duża jasność co do tego jakie zawody, jakie umiejętności i kwalifikacje są wymagane i poszukiwane w danej chwili. Dialog ten, choć już ma miejsce, wymaga jednak dalszych prac i usprawnienia przepływu kluczowych w tym zakresie informacji.

Zapytany o oczekiwania względem powstającego Podkarpackiego Portalu Pracy rozmówca uznał, iż najbardziej przydatną jego funkcją byłaby możliwość pozyskania większego grona odbiorców dla oferowanych przez reprezentowaną przez niego instytucję usług. Dodatkową funkcją mogłaby stać się także możliwość posiadania na portalu galerii, w której można byłoby aktualizować i udostępniać zdjęcia wyposażenia, w tym najnowszego sprzętu szkoleniowego będącego w posiadaniu instytucji. W opinii rozmówcy, to właśnie możliwość korzystania z nowych technologicznie urządzeń, w ogromnej mierze warunkuje w dzisiejszych czasach efektywność i jakość szkolenia czy kursu zawodowego.

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. D. Bienkowska, C. Ulański, J. Szymańska
31 – 153 Kraków, ul. Szlak 65 biuro 1004, tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85

Terenowe biuro projektu:

35 – 068 Rzeszów, ul. Grunwaldzka 42/1, tel. (17) 779 84 88

www.cds.krakow.pl
www.praca-podkarpackie.pl

e-mail: ppp@cds.krakow.pl

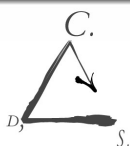
 Podkarpacki Portal Pracy

SPIS ŹRÓDEŁ

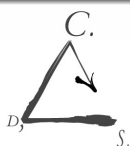
Poszczególne części niniejszego raportu powstawały w oparciu o zróżnicowane źródła danych, które niejednokrotnie podlegały weryfikacji. Poniżej wskazano jakiego typu źródła zostały w tym celu wykorzystane:

- Bank Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego;
- „Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego I kwartał 2008 roku”;
- „Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego II kwartał 2008 roku”;
- „Analiza sytuacji bezrobotnych w województwie podkarpackim w I półroczu 2008 roku”, Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie;
- „Powiaty 2007”, Główny Urząd Statystyczny;
- „Stan ruch naturalny i wędrownicy ludności w pierwszym kwartale 2008 r.”, Urząd Statystyczny w Rzeszowie;
- Narodowy Spis Powszechny, 2002 rok;
- „Raport z badań instytucji rynku pracy w województwie podkarpackim”, opracowany w ramach projektu Indeks Gotowości Rynkowej, Centrum Doradztwa Strategicznego s.c., Kraków 2007;
- „Użytkowanie gruntów w 2007 roku (według granic administracyjnych)”, Urząd Statystyczny w Rzeszowie;
- „Turystyka w województwie podkarpackim w latach 2005 – 2007”, Urząd Statystyczny w Rzeszowie;
- „Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2007”, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową;
- „Stan, ruch naturalny i wędrownicy ludności w I kwartale 2008 roku”, Urząd Statystyczny w Rzeszowie;
- „Informacja o realizacji Ustawy o Specjalnych Strefach Ekonomicznych”, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2007 r.;
- „Strategia Informatyzacji Województwa Podkarpackiego na lata 2007- 2013”, dostępne pod adresem: www.si.podkarpackie.pl/pliki/2008/strategia.ppt;
- baza Organizacji Pożytku Publicznego dostępna na stronie www.ngo.pl;
- rejestr instytucji szkoleniowych prowadzony przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie i dostępny na stronie www.ris.praca.gov.pl;
- rejestr agencji zatrudnienia zamieszczony pod adresem www.kraz.praca.gov.pl;
- baza adresowa jednostek funkcjonujących w ramach struktur Ochotniczych Hufców Pracy, dostępna na stronie www.ohp.pl;
- baza organizacji pozarządowych zamieszczona pod adresem www.bazy.ngo.pl;
- lista podkarpackich instytucji okołobiznesowych dostępna na stronie Rzeszowskiej Agencji Rozwoju Regionalnego:
www.cwt.rarr.rzeszow.pl/baza_wiedzy/Instytucje_okołobiznesowe_na_podkarpaciu.pdf.

- informacje zamieszczone na stronie Kuratorium Oświaty w Rzeszowie www.ko.rzeszow.pl;
- baza dostępna na stronie internetowej Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Rzeszowie www.zdz.rzeszow.pl;
- dane zamieszczone na stronie Izby Rzemieśniczej w Rzeszowie pod adresem www.izba.rze.bip-online.pl;
- dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dot. Ośrodków Pomocy Społecznej;
- powiatowe opracowania i dokumenty strategiczne, strony internetowe Starostw Powiatowych, Powiatowych Urzędów Pracy, Urzędów Miast i Gmin,
- opracowania i statystyki poszczególnych Powiatowych Urzędów Pracy;
- strony internetowe poszczególnych instytucji rynku pracy oraz informacje uzyskane bezpośrednio od instytucji w kontakcie mailowym oraz telefonicznym.
- zrealizowane w ramach projektu „Podkarpacki Portal Pracy” wywiady z lokalnymi ekspertami rynku pracy;
- zrealizowane w ramach projektu „Podkarpacki Portal Pracy” indywidualne wywiady pogłębione z przedstawicielami instytucji rynku pracy.

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. D. Bienkowska, C. Ulański, J. Szymańska
31 – 153 Kraków, ul. Szlak 65 biuro 1004, tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85

Terenowe biuro projektu:

35 – 068 Rzeszów, ul. Grunwaldzka 42/1, tel. (17) 779 84 88

www.cds.krakow.pl
www.praca-podkarpackie.pl

e-mail: ppp@cds.krakow.pl

 Podkarpacki Portal Pracy